

Årsberättelse 2025

Finskt förvaltningsområde
Trollhättans stad

Bakgrund

- ▶ I januari 2010 trädde lagen (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft.
- ▶ I januari 2012 blev Trollhättans stad, genom egen ansökan, ett finskt förvaltningsområde och har därmed ett särskilt ansvar utöver det ansvar som följer med minoritetslagstiftningen.
- ▶ Det utökade ansvaret innebär att kommunen är skyldiga att anordna förskola och äldreomsorg, helt eller till väsentlig del på finska om det finns önskemål om detta. Rätten till förskola på nationellt minoritetsspråk regleras även i skollagen och i den reviderade läroplanen för förskola från 1 juli 2019.
- ▶ Det innebär även att de personer som vill använda sitt minoritetsspråk i kontakten med kommunen och andra myndigheter har rätt att göra detta både muntligt och skriftligt.
- ▶ Kommunen ska även arbeta aktivt för att främja finsk kultur och språk, och säkerställa att denna kultur får plats och synlighet i samhället.

Historia

- ▶ Trollhättan har länge varit en stad som tagit emot människor från både när och fjärran. Under lång tid har angränsande län försett stadens fabriker och kontor med arbetskraft. En stor grupp inflyttare till Trollhättan var sverigefinnarna, som i huvudsak kom under 1950- till 1970-talet, ofta för att arbeta på SAAB. Som mest uppgick antalet Trollhättebor födda i Finland till cirka 3 800 personer (1974), och vid samma tidpunkt var omkring 1 200 av dessa anställda på SAAB.
- ▶ En del valde senare att återvända till Finland eller flytta vidare till andra delar av Sverige eller utomlands. Men enligt beräkningar har drygt 4 400 personer i Trollhättan idag finska rötter. Det innebär att de själva är födda i Finland, eller att minst en förälder eller far- eller morförälder har finsk bakgrund. Ofta talar man om andra- och tredje generationens invandrare, men i dag betraktas personer med sverigefinsk bakgrund vanligen som en del av den sverigefinska minoriteten.

Samordning

- ▶ Under 2025 har samordningsuppdraget för det finska förvaltningsområdet i Trollhättans stad fortsatt varit organiserat med två koordinatörer som delar ansvaret. Koordinatorerna tillhör olika förvaltningar, vilket under året har bidragit till ett gott samarbete och en gemensam helhetssyn i arbetet med att samordna och utveckla verksamheten.
- ▶ Under andra halvan av året har dock en av koordinatörerna varit sjukskriven, vilket har påverkat möjligheterna att bedriva verksamheten i planerad omfattning. Arbetet har därför behövt anpassas utifrån rådande förutsättningar.

Nätverk

- ▶ Det finns ett samordnarnätverk för kommuner i Västra Götaland som ingår i finskt förvaltningsområde (Göteborg, Borås, Skövde, Mariestad och Trollhättan) samt Gislaved. Nätverket träffas för erfarenhetsutbyte och viss samordning av kulturarrangemang, utbildningsinsatser och andra gemensamma frågor kopplade till uppdraget.
- ▶ Under 2025 har det av olika anledningar varit svårt att genomföra en fysisk samordnarträff, men kontakten mellan kommunerna har fortsatt i andra former. Kommunerna stöttar varandra i arbetet och delar erfarenheter kring bland annat organisering, samråd, budget och kommunikation.
- ▶ Det finns även ett politiskt nätverk där flera av kommunerna deltar. Nätverket träffas regelbundet och har under året bland annat lyft gemensamma utmaningar, såsom regeringens minskade statsbidrag till förvaltningsområdena.

Sverigefinskt samråd

- ▶ Samråd med minoriteten är en av hörnstenarna i Minoritetslagstiftningen.
- ▶ Det sverigefinska samrådet i Trollhättan lyder organisatoriskt under kommunstyrelsen. Under 2025 tillträdde Louise Brodd som ny ordförande för samrådet. Hon är tillika ordförande i kommunstyrelsens utskott för Agenda 2030.
- ▶ Samrådet består av representanter för den politiska organisationen liksom företrädare för den sverigefinska minoriteten. Tjänstepersoner med samordnande funktion för det finska förvaltningsområdet deltar i samrådet och har även en sekreterarroll.
- ▶ I samrådet företräds den sverigefinska minoriteten av fem olika parter: Finska föreningen, Finska pensionärsföreningen "Ketterät", Svenska Kyrkans finskspråkiga församling (Lextorp), Finska pingstförsamlingen och Finlands honorärkonsul. Två representanter från varje förening och en från övriga parter kallas till regelbundna samråd kring frågor som rör minoriteten.
- ▶ Det har genomförts tre ordinarie samråd under 2025 samt ett öppet samråd där samtliga från minoriteten bjuds in. Sammanträdena har protokollförts, översatts till finska och publicerats på trollhattan.se

Öppet samråd

- ▶ En gång per år välkomnar Trollhättans stad alla kommuninvånare med finska rötter till ett öppet samråd med fokus på olika aktuella teman.
- ▶ Tisdagen den 27 maj 2025 höll Trollhättans stad ett öppet samrådsmöte i Folkets hus med temat "Hemberedskap – så förbereder du dig". Under mötet fick deltagarna ta del av information om hur man kan stärka sin egen beredskap i vardagen och vad som är bra att tänka på vid en krissituation.
- ▶ Lottakåren medverkade och informerade om hemberedskap på finska. Trollhättans stad deltog också och berättade om kommunens beredskapsarbete och hur kommunen arbetar med frågor som rör trygghet och beredskap.
- ▶ Mötet gav även deltagarna möjlighet att ställa frågor och föra dialog med politiker och tjänstepersoner från kommunen.
- ▶ I slutet av mötet presenterade koordinatörerna den årsberättelse för arbetet med finskt förvaltningsområde som sammanställts under året. Årsberättelsen finns att läsa på Trollhättans stads hemsida: [Finskt förvaltningsområde - Trollhättans stad](#)

Finsk språkservice

- ▶ Trollhättans Stad har under en lång tid tillhandahållit finsk språkservice som en viktig del av stödet till den sverigefinska minoriteten. Under de senaste åren har denna service erbjudits i stadshusets entréplan.
- ▶ Fram till 2023 fanns språkservicen tillgänglig två förmiddagar i veckan, men efter en dialog med minoriteten och en utvärdering av behovet koncentrerades servicen till en förmiddag i veckan, onsdagar kl. 8–12.
- ▶ En återkommande önskan från den sverigefinska minoriteten är att öka tillgängligheten till finskspråkig service, särskilt via Kontaktcenter. Trots förhoppningar om att rekrytera finsktalande personal har detta ännu inte uppnåtts. Automatiska telefontjänster har dock delvis översatts till finska, men behovet av en mänsklig, finsktalande kontaktperson kvarstår och är av stor vikt för minoriteten.

Finsk språkservice

- ▶ Under året har ett stort antal ärenden hanterats, vilket visar att språkservicen fortsatt är en betydelsefull och efterfrågad resurs.
- ▶ Ärendena varierar brett och rör ofta kontakter med hälso- och sjukvården. Det är många samtal som handlar om att beställa eller avboka läkartider, receptförnyelser, tolkbeställningar samt frågor om patientavgifter och sjukresor. Det förekommer även ärenden som gäller färdtjänst, hjälp i hemmet och beställning av insulinmaterial.
- ▶ Denna service stärker minoritetens möjligheter att navigera i samhället och säkerställer att de får rätt stöd oavsett vilken instans deras fråga tillhör.

Förskola

- ▶ I Trollhättan erbjuds förskola med finskspråkig personal vid förskolan Vällingklockan sedan 2015. De senaste åren har 0-2 barn per år deltagit i denna verksamhet.
- ▶ Varje år gör Utbildningsförvaltningen en kartläggning för att identifiera på vilka förskolor barn med finska som modersmål går, samt var förvaltningens finsktalande personalresurser finns. År 2025 fanns 12 finsktalande pedagoger på 9 olika förskolor inom Utbildningsförvaltningen. Det fanns 33 barn med finska som modersmål, varav 15 gick på en förskola där finsktalande pedagoger fanns.
- ▶ Barn med finska som modersmål som går på andra förskolor än Vällingklockan, har erbjudits en ambulerande finsktalande pedagog som kommer till barnets förskola. Detta erbjudande nyttjas av allt färre vårdnadshavare. Våren 2026 är det vårdnadshavare till fem barn som valt att nyttja erbjudandet. Härutöver finns ett system med boklådor med böcker och tips på tvåspråkigt pedagogiskt material som används som stöd i förskolans undervisning och som kan lånas hem av vårdnadshavare. Verksamheterna bedrivs i nära samverkan med barnens föräldrar.
- ▶ Under 2026 kommer förvaltningen behöva anpassa verksamheten utifrån en minskad budget.

Äldreomsorg

- ▶ Trollhättans stad har under lång tid arbetat aktivt för att möta den finskspråkiga befolkningens behov, särskilt inom äldreomsorgen. Genom att erbjuda äldreomsorg med finskspråkig personal skapas en trygg och språkligt tillgänglig miljö för äldre med finska som modersmål, vilket bidrar till ökad delaktighet och välbefinnande.
- ▶ Den finska avdelningen på Lantmannavägen 96-98 omfattar åtta platser och är i dagsläget fullbelagd. Därutöver bor en finstalande person i en lägenhet på våningen ovanför den finska avdelningen i samma byggnad.
- ▶ I den fasta personalgruppen som arbetar dag- och kvällstid ingår sex undersköterskor och vårdbiträden som samtliga talar finska. Under nattetid finns dock inte möjlighet att erbjuda finskspråkig personal samtliga nätter.
- ▶ Boendet erbjuder aktiviteter som anpassas efter de boendes behov, mående och intressen. De som önskar deltar även i de gemensamma aktiviteter som arrangeras på boendet i övrigt. När det gäller underhållning och större arrangemang finns det idag ett begränsat utbud, och här finns ett utvecklingsområde. Avdelningen uppmärksammar årligen Finlands självständighetsdag i december med ett större firande.

Mötesplatser

- ▶ Inom ramen för det förebyggande arbetet har Trollhättans Stad även under 2025 fortsatt att utveckla och stärka de finskspråkiga mötesplatserna Sinisiipi vid Strömkarlen och Kruunu på Kronans bibliotek. Dessa verksamheter utgör viktiga sociala och kulturella nav för den finska minoriteten i kommunen och bidrar till att skapa sammanhang, gemenskap och delaktighet.
- ▶ Under 2025 har Sinisiipi erbjudit ett varierat program med både återkommande och tillfälliga aktiviteter. Karaoke och bingo har arrangerats regelbundet, ungefär en gång per månad, och är uppskattade inslag som samlar många deltagare. Därutöver har olika artister gästat verksamheten med musikframträdanden, och filmvisningar har erbjudits. Rörelseaktiviteter som exempelvis Happihyppy och boule har också genomförts och bidragit till både gemenskap och ökat välmående. Under sommarmånaderna har kostnadsfria aktiviteter anordnats, med fokus på social samvaro och spel i olika former. En utflykt till bland annat Folkets park i Grästorp har genomförts och varit ett uppskattat inslag.
- ▶ Antalet besökare har vanligtvis uppgått till cirka 20–30 personer per tillfälle, ibland fler – vid vissa arrangemang över 40 deltagare. Fördelningen mellan män och kvinnor har varit jämn, vilket visar att mötesplatserna når brett inom målgruppen.
- ▶ Genom att erbjuda en kontinuerlig och varierad verksamhet på finska skapas trygga sammanhang där språk, kultur och identitet kan bevaras och utvecklas. Mötesplatserna Sinisiipi och Kruunu bidrar därmed till ökad livskvalitet, minskad social isolering och en starkt finskspråkig gemenskap i Trollhättan.

Synliggörande av sverigefinsk kultur i Trollhättan

EI KOSKAAN YKSIN

KLAUS HÄRÖN
ELOKUVA

Finsk film

- ▶ Under 2025 genomfördes totalt sex filmkvällar med finsk ny film i samarbete med Folkets Hus Kulturhuset. Dessa filmkvällar visade på ett starkt intresse för finsk kultur bland de boende och besökarna.
- ▶ Filmerna som visades var *"Flykt och drömmar"*, *"ISMO"*, *"Kikka"*, *"Vänner med hemligheter"*, *"Aldrig ensam"* och *100 liter guld"*. Filmerna lockade upp till 48 deltagare på en visning, vilket visar att det finns ett intresse för finsk film i Trollhättan.
- ▶ Minoriteten har uttryckt ett intresse för att sådana filmvisningar och kulturella aktiviteter ska fortsätta under 2026.

Jazz & Blues festival

- ▶ Samarbetet mellan Folkets Hus Kulturhuset och Finskt förvaltningsområde gjorde det möjligt att även 2025 lyfta fram finska artister på Trollhättans Jazz & Bluesfestival.
- ▶ Festivalen ägde rum den 24–25 oktober och gästades av den internationellt etablerade bluesrockgitarristen Erja Lyytinen. Lyytinen är en av de ledande bluesrockgitarristerna på den internationella turnéscenen. Med en över 20 år lång karriär har hon etablerat sig som en stark och nyskapande röst inom modern bluesrock. Hennes musikaliska palett är bred och rymmer det bästa av samtida bluesrock, samtidigt som hon bär med sig tydliga influenser från bluesens stora legender.
- ▶ Arrangemanget var välbesökt och bidrog till att ytterligare stärka festivalens profil som en mötesplats för internationell musik. Genom satsningen på finska artister fortsätter Trollhättans stad att synliggöra och främja det finska kulturarvet inom ramen för det finska förvaltningsområdet.

MARI RANTANEN

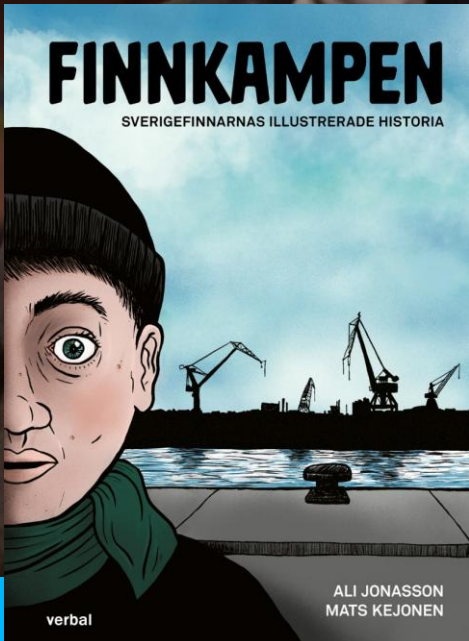
Finsk konst

- ▶ Lördag den 5 juni invigdes utställningen Earthly Delights med den finska konstnären Mari Rantanen på Konsthallen Trollhättan. Invigningen bjöd på tal och konstnårsbesök, vilket gav publiken möjlighet att ta del av Rantanens konstnärskap och tankar bakom verken.
- ▶ Under eftermiddagen bjöds det på livemusik då vissångaren Jonathan Hilli framförde melankoliska och stämningsfulla sånger. Besökarna bjöds även på kaffe och tårta i samband med invigningsfirandet.
- ▶ Utställningen genomfördes inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde och bidrog till att synliggöra samtida finsk konst i Trollhättan.

Samverkan med biblioteken

- ▶ Den 8 november gästade författaren Ali Jonasson Stadsbiblioteket för att berätta om sin bok *Finnkampen* – sverigefinnarnas illustrerade historia. I serieformat skildrar boken sverigefinnarnas historia – från tiden som en del av Sverige, via arbetskraftsinvandring och diskriminering, till dagens kulturella förnyelse och officiella erkännande som nationell minoritet.
- ▶ Besöket gav publiken en engagerande och personlig inblick i berättelsen om att gå från skam till stolthet. Ali Jonasson är en mångårig minoritetskämpe och har bland annat formgivit den sverigefinska flaggan. Arrangemanget genomfördes inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde.

Samverkan med biblioteken

- ▶ Den 6 december gästade Aulis Syväjärvi Stadsbiblioteket med en föreläsning om skogsfinnarnas kolonisation i Mellansverige. Han berättade om de svenska finnskogarnas utbredning och den säregna svedjebrukskulturen – en mytomspunnen migration till de svenska ödeskogarna under 1600-talet.
- ▶ Föreläsningen gav en historisk fördjupning om skogsfinnarnas betydelse och bidrog till att synliggöra en viktig del av det sverigefinska kulturarvet inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde.

Barnkultur

- ▶ Lördag den 25 oktober arrangerades Barnkulturlördag i Black box på N3. På programmet stod den musikaliska berättarföreställningen *Trollkarlen från Karelia*, en fantasifull föreställning med rötter i den finska berättartraditionen.
- ▶ Genom musik och berättande fick barn och familjer ta del av en stämningsfull föreställning som knöt an till det karelska kulturarvet.
- ▶ Aktiviteten genomfördes inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde och syftade till att erbjuda barn och unga möjlighet att möta och uppleva sverigefinsk kultur.
- ▶ Det är en utmaning att nå ut med kulturaktiviteter riktade till barn inom den sverigefinska minoriteten, då deltagandet ofta är begränsat. Barn och unga är samtidigt en prioriterad målgrupp i arbetet med finskt förvaltningsområde. Därför är det viktigt att fortsätta erbjuda aktiviteter som stärker språk, kultur och identitet, även när målgruppen är liten.

Inlägg

Trollhättans Stad

24 februari 2025 · 🌐

Svenska, finska eller trollhättska? 🗣️

I Trollhättan har vi många språk, och ibland är det inte helt varandra – speciellt inte när vi börjar slänga oss med uttryck "Maja" eller "Bôlrôten"!

👉 Kolla in vår film där vi försöker översätta Trollhättemål till svenska med varierande framgång. 😊

📅 14 Sverigefinnarnas dag 24 februari – vi hyllar språket, kulturen och de fantastiska ord som gör oss unika! Läs mer om hur vi uppmärksammar och firar Sverigefinnarnas dag i Trollhättan på vår hemsida:

<https://www.trollhattan.se/.../sa-firar-vi.../>

Kommunikation

- ▶ Under året har stadens webbplats och sociala medier varit centrala kanaler för att informera om aktiviteter, rättigheter och aktuella frågor.
- ▶ Den särskilda Facebooksidan för finskt förvaltningsområde i Trollhättan har fortsatt att användas för kommunikation på både finska och svenska. Under senare delen av året har dock en långvarig sjukskrivning påverkat möjligheten att hålla sidan kontinuerligt uppdaterad.
- ▶ Staden har även uppmärksammat nationella minoritetsdagar, exempelvis sverigefinnarnas dag den 24 februari. Under 2025 genomfördes till exempel en kommunikationsinsats där typiska trollhätteord, såsom "feckebö", översattes till finska – ett sätt att lyfta både det lokala och det sverigefinska kulturarvet.
- ▶ Viss annonsering har genomförts, bland annat i samband med öppet samråd. Inom det sverigefinska samrådet finns dock en gemensam hållning om att inte avsätta alltför stor del av budgeten till annonsering, utan i stället prioritera verksamhet och aktiviteter.

Ekonomi 2025

- ▶ Kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden för finska erhåller årligen ett statsbidrag. Bidraget ska kompensera för de merkostnader som uppstår till följd av de skyldigheter som åläggs kommuner enligt minoritetslagstiftningen.
- ▶ För 2025 minskade regeringen statsbidraget till förvaltningsområdena med cirka 15 procent. Beslutet fattades sent under 2024, vilket påverkade planeringsförutsättningarna inför kommande år.
- ▶ För att möjliggöra en genomtänkt hantering av de förändrade ekonomiska förutsättningarna valde Trollhättans stad att under 2025 tillfälligt täcka upp för minskningen genom att skjuta till extra medel. Under året har ett arbete inletts för att utreda hur ett minskat statsbidrag långsiktigt ska hanteras på bästa sätt.
- ▶ Bidraget för 2025 har använts till samordning av finskt förvaltningsområde, barnomsorg på finska, finska mötesplatser, kulturella aktiviteter, stöd till finska föreningsaktiviteter samt administrativa insatser för att säkra tillgång till finskspråkig service inom kommunens verksamheter.

Utmaningar

- Den minskning av statsbidraget till finskt förvaltningsområde som trädde i kraft 2025 innebär fortsatt ekonomiska utmaningar. Även om Trollhättans stad tillfälligt täckte upp för bortfallet under 2025 behöver minskningen hanteras långsiktigt i kommande budgetprocess, vilket kommer påverka omfattningen av verksamheten framöver.
- En återkommande utmaning är att nå och engagera de yngre generationerna inom den sverigefinska minoriteten. Deltagandet vid aktiviteter riktade till barn och unga är ofta begränsat, samtidigt som målgruppen är prioriterad inom minoritetspolitiken.
- Det kvarstår även ett behov av att stärka tillgången till finskspråkig service, bland annat via Kontaktcenter, där rekrytering av finstalande kompetens fortsatt är en viktig fråga.

